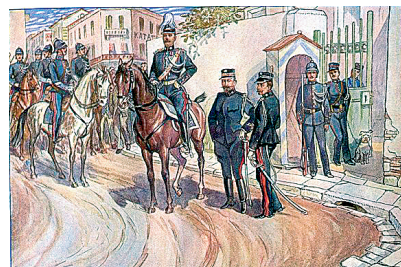

Του Βασιλείου ΤΡΑΟΥΔΑ
Υποστρατήγου Αστυνομίας ε.α.

Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Φέτος συμπληρώνονται 100 χρόνια από την έναρξη των Βαλκανικών πολέμων 1912-13 οι οποίοι είχαν ως αποτέλεσμα να ελευθερωθούν οι περιοχές της Μακεδονίας, Ηπείρου και Θράκης μετά από 600 πλέον χρόνια Τουρκικής σκλαβιάς.

Ερευνώντας την συμβολή των επιχειρησιακών ενεργειών των τότε αστυνομικών δυνάμεων, συναντάμε άγνωστες πτυχές της ιστορίας, γεμάτες πράξεις ηρωϊσμού και αυτοθυσίας που καθόρισαν το μέλλον του έθνους μας

Το πρώτο Αστυνομικό Σώμα στρατιωτικά οργανωμένο που συνεστήθη το 1833, λίγο μετά την απελευθέρωση της πατρίδας μας από τους Τούρκους, ήταν η Χωροφυλακή και αστυνόμευε όλη την τότε ελληνική επικράτεια. Το 1926 ιδρύθηκε η Αστυνομία Πόλεων με αρμοδιότητα αστυνόμευσης σε ορισμένες μεγάλες πόλεις συμπεριλαμβανομένης και της πρωτεύουσας. Ως γνωστόν η συγχώνευση των δύο παραπάνω αστυνομικών Σωμάτων πραγματοποιήθηκε το 1984 και από τότε υφίσταται πλέον ένα ενιαίο Σώμα η Ελληνική Αστυνομία, μέχρι σήμερα.

Στις παραμονές των Βαλκανικών πολέμων 1912-13 ο οργανισμός που ασκεί αστυνομικά καθήκοντα, είναι η Χωροφυλακή. Το Αστυνομικό αυτό Σώμα ύστερα από την σοβαρή μέριμνα των διαδοχικών κυβερνήσεων Μαυρομιχάλη, Δραγούμη και του Ελευθερίου Βενιζέλου παρουσιάζεται πλήρως στρατιωτικά αναδιοργανωμένο. Επειδή δε, περιλαμβανόταν στις δυνάμεις του στρατού, όφειλε σε περίπτωση πολέμου να θέσει στη διάθεση του τότε υπουργού στρατιωτικών ικανή δύναμή του. Επίσης είχε προσληφθεί ιταλική οργανωτική αποστολή, η οποία με σειρά νομοθετημάτων προέβη σε πλήρη αναδιοργάνωση όπως προελέχθη της Αστυνομίας.

Έτσι με την κήρυξη του πολέμου η Χωροφυλακή βρέθηκε άρτια οργανωμένη και προετοιμασμένη να αποτελέσει παράγοντα του επικείμενου μεγάλου απελευθερωτικού αγώνα.

Η δύναμη αυτή αυξήθηκε σημαντικά σε αξιωματικούς και οπλίτες, τέθηκαν δε διαδοχικά επικεφαλής του Σώματος επιφανείς και ικανοί ανώτατοι αξιωματικοί. Διάφορα μέτρα που λήφθηκαν κατά τις παραμονές του πολέμου είχαν παρασκευάσει και προσδιορίσει το έργο της Χωροφυλακής κατά τις αστυνομικές επιχειρήσεις.

Τα Ελληνικά στρατεύματα με ηγέτη τον αρχιστράτηγο Διάδοχο Κωνσταντίνο, άρχισαν τις επιχειρήσεις την 6-10-1912 από την Θεσσαλία προελαύνοντας προς τα ενδότερα της Μακεδονίας.

Κοντά στα στρατηγεία των επιχειρησιακών δυνάμεων του στρατού, διορίστηκαν αρχικά ως ανώτεροι στρατονόμοι, στη μεν περιοχή της Θεσσαλίας ο Αντισυνταγματάρχης Χωροφυλακής Παύλος ΡΑΖΕΛΟΣ εκ των πλέον μορφωμένων αξιωματικών του Σώματος, ο οποίος διετέλεσε βουλευτής και αρχηγός

του Σώματος αργότερα (1916), στη δε περιοχή της Ηπείρου ο Ταγματάρχης Χωροφυλακής Νικόλαος ΤΡΟΥΠΑΚΗΣ από τους διαπρεπέστερους αξιωματικούς, (αρχηγός και αυτός το 1920), με τον ομοιοβαθμό του Σπυριδώνα ΣΠΗΡΟΜΗΛΙΟ, μια ηρωική μορφή που πρωτοστάτησε στη συνέχεια, στην απελευθέρωση περιοχών της Βορείου Ηπείρου. Ως αποστολή οι αναφερόμενοι Αξιωματικοί είχαν σύμφωνα και με τους τότε διεθνείς κανόνες, με εντολή του Διαδόχου Κωνσταντίνου να προβαίνουν στη σύσταση Αστυνομικών Υπηρεσιών στα απελευθερωμένα μέρη με σκοπό την επιβολή της δημόσιας τάξης και την εμπέδωση του αισθήματος ασφαλείας στους κατοίκους. Ταυτόχρονα επίσης επιδίωκονταν σύσταση, οργάνωση και λειτουργία διαφόρων άλλων υπηρεσιών.

Αυτό το **μεγίστης σημασίας έργο** ήταν εξαιρετικά δύσκολο και πολύπλοκο, λαμβανομένου υπ' όψη της ποικιλομορφίας των πληθυσμών απ' τους οποίους οι Τούρκοι και οι Βούλγαροι είχαν εχθρικές τάσεις προς το ελληνικό στοιχείο, αλλά και λόγω της δράσης των Βούλγαρων κομιτατζήδων, οι οποίοι ενισχύονταν από ομοεθνείς τους στρατιωτικούς, κινούνταν παντού προκλητικά υψώνοντας βουλγάρικες σημαίες, τοποθετώντας βουλγαρικές Αρχές εκεί όπου διαλύοντας οι τουρκικές Αρχές. Η Χωροφυλακή επέλεξε θαυμάσια αυτή την αποστολή παρά την ολιγαρκή της δύναμη. Ακόμη και απ' αυτήν την δύναμή της που τη περίοδο εκείνη αριθμούσε 180 Αξιωματικούς, 69 Ανθυπασπιστές, 4.400 Χωροφύλακες και υπαγόταν σ' αυτήν 2.300 εθνοφρουροί και 800 αποσπασμένοι κληρωτοί στρατιώτες. Αλλά κι από την δύναμη αυτή υπήρξε σημαντική διαρροή, γιατί πολλοί άνδρες καταλαμβάνομενοι από εθνικό ενθουσιασμό, εγκατέλειπαν τις μονάδες των και σχημάτιζαν εθελοντικά Σώματα ή προσχωρούσαν σε ήδη υπάρχοντα για να μάχονται κατά του εχθρού στην πρώτη γραμμή του πυρός. Γι' αυτό κάποιες δεκάδες χωροφυλάκων με ένα βαθμοφόρο επικεφαλής, αναλάμβαναν να εγκαθιδρύσουν την ελληνική κυριαρχία και να εξασφαλίσουν αυτήν απ' τις δόλιες επιθέσεις των Βούλγαρων κομιτατζήδων σε πόλεις χιλιάδων κατοίκων. Σε πολλές δε περιπτώσεις δύο ή τρεις χωροφύλακες υπό ένα υπενοματάρχη κατελάμβαναν κωμοπόλεις και χωριά και οχυρώνονταν πρόχειρα, ιδρύοντας Αστυνομικό Σταθμό όπου ύψωναν την ελληνική σημαία, αγρυπνώντας για πολλές νύχτες και μέρες με το όπλο στο χέρι, για αντιμετώπιση τυχόν επιθέσεων Τούρκων και Βουλγάρων, μέχρι να καταφθάσουν οι ελληνικές στρατιωτικές δυνάμεις.

Έτσι, κατά την προέλαση των ελληνικών δυνάμεων μετά την κατάληψη διαδοχικά των πόλεων Ελασσόνας όπου ιδρύεται η πρώτη Αστυνομική Υποδιεύθυνση με διοικητή τον Ανθυπομοίραρχο Ξενοφώντα ΠΡΑΤΟΥΝΑ, στη συνέχεια στα Σέρβια ιδρύεται επίσης Υποδιεύθυνση με διοικητή τον Ανθυπομοίραρχο

χο Αντώνιο ΤΡΑΚΑΔΑ, στη Δεσκάτη Αστυνομική Υποδιεύθυνση και στην Κοζάνη Αστυνομική Διεύθυνση υπό τον Υπομοίραρχο ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ. Στη συνέχεια όταν απελευθερώθηκε η Βέροια όπου εγκαθιδρύθηκαν τα επιτελεία Στρατού και Αστυνομίας, ο Αντισυνταγματάρχης ΡΑΖΕΛΟΣ ως Ανώτερος πλέον Διοικητής Χωροφυλακής Μακεδονίας συνόσθησε αστυνομικές υπηρεσίες σ' όλες τις περιοχές της Μακεδονίας που είχαν καταληφθεί από τον Ελληνικό Στρατό.

Ο Αρχιστράτηγος διάδοχος Κωνσταντίνος, ευρισκόμενος επιτόπου και εκτιμώντας την κατάσταση από κοντά, έστειλε από την Βέροια στις 18-10-1912 τηλεγράφημα στην κυβέρνηση στο οποίο ανέφερε: «Μετά τρεις ή τέσσερας ημέρας πιθανότατα θέλομεν καταλάβει Θεσσαλονίκη. Της πόλεως ταύτης ούσης μεγάλης και διεθνούς, ανάγκη ληφθώσιν από τούδε τα αναγκαία μέτρα δια την πολιτικήν διοίκησιν και αστυνομίαν αυτής. Προς τούτο... και εις ανώτερος αξιωματικός εκ των ικανοτέρων δια την Διεύθυνσιν Αστυνομίας μετά τριών τουλάχιστον αξιωματικών και 150 χωροφυλάκων. Επίσης παρακαλώ σταλεί εξ Αθηνών λαμβανομένη εκ των εμπέδων τμημάτων ή εκ της Χωροφυλακής δύναμις 2.000 ανδρών τουλάχιστον ίνα διαθέσωμεν τούτους προς φρούρησιν και τήρησιν της τάξεως εις καταλαμβανομένης πόλεις...» Πράγματι η κυβέρνηση Βενιζέλου προβλέποντας τα προβλήματα που θα εμφανιζόταν μετά την απελευθέρωση της πόλης στον τομέα της αστυνόμευσής της και γνωρίζοντας ότι σύμμαχοι αλλά και οι μεγάλες ευρωπαϊκές δυνάμεις θα προωθούσαν μία εικόνα άναρχης πόλης και μιας ελληνικής πολιτείας ανίκανης να επιβάλλει την τάξη, φρόντισε, από τις 24 Οκτωβρίου, πριν ακόμη απελευθερωθεί η πόλη, να διατάξει την μεταφορά δυνάμεως της Κρητικής Χωροφυλακής στη Θεσσαλονίκη, με επικεφαλής τον Αντισυνταγματάρχη ΜΟΜΦΕΡΑΤΟ τον οποίο και όρισαν ως Αστυνομικό Διευθυντή Θεσσαλονίκης. Επίσης ενισχύθηκαν με ανάλογες δυνάμεις και οι απελευθερωμένες περιοχές. Η άφιξη των δυνάμεων αυτών στους προορισμούς τους, έγινε στις 30-10-1912.

Ήδη το απόγευμα της 26-10-1912, πριν υπογραφεί η μεταξύ του Ελληνικού Στρατηγείου και του Τούρκου αρχιστρατήγου Ταξίν Πασά συνθήκη παράδοσης της Θεσσαλονίκης, ένα μικρό απόσπασμα ανδρών με επικεφαλής το υπομοίραρχο Κωνσταντίνο Μανωλικίδη, δύο επενωματάρχες και τρεις χωροφύλακες εφίππους οι οποίοι εκτελούσαν υπηρεσία στρατονομίας στην 7η Μεραρχία, έλαβε εντολή «να στραφεί προ Θεσσαλονίκη εν αναμονή νεωτέρων διαταγών». Προφανώς η διαταγή είχε την έννοια να φθάσει μέχρι εκεί όπου θα διευκόλυνε τους εκπροσώπους του Τουρκικού Στρατηγείου να κατευθυνθούν προς το Ελληνικό Στρατηγείο, για να διαπραγματευθούν κατά την διάρκεια της νύκτας την παράδοση της πόλης. Αλλά ο Μανωλικίδης, ηρωϊκή και πατριωτική μορφή-καταγόταν από τον Πειραιά είχε δίπλωμα

νομικής και πριν καταταγεί στη Χωροφυλακή, είχε ασχοληθεί και ως δημοσιογράφος-ερμίνευσε με την δική του βούληση την διαταγή και με πρωτοφανή τόλμη μπήκε με την ομάδα του στην τουρκοκρατούμενη ακόμα πόλη και στα κατάπληκτα βλέμματα των βραδινών περπατούντων κατοίκων της, διάβηκαν την Εγνατία οδό και κατέληξαν στο τότε Ξενοδοχείο ΟΛΥΜΠΙΟΣ-ΠΑΛΛΑΣ με την συνοδεία Τούρκων στρατιωτών, στους οποίους ισχυρίσθηκαν όταν τους έκαναν ελεγκο, ότι θα διανυκτέρευαν στην πόλη για να χρησιμεύσουν ως σύνδεσμος συνεννοήσεως των δύο πλευρών. Μεταξύ των πρώτων που κατέφθασαν στο ξενοδοχείο, ήταν και ανταποκριτές ξένων εφημερίδων οι οποίοι μόλις αντίκρυσαν τον Έλληνα αξιωματικό με την ομάδα του, δεν ήθελαν τίποτε άλλο. Έτρεξαν στο τηλεγραφείο για να πληροφορηθούν τις εφημερίδες των, ότι ήδη καταλήφθηκε η Θεσσαλονίκη απ' τον Ελληνικό Στρατό. Σ' αυτό ακριβώς οφειλόταν που σχεδόν ολος ο ευρωπαϊκός τύπος από το πρωί της 27ης Οκτωβρίου αφιέρωνε εξάσπηλους τίτλους ότι η Θεσσαλονίκη έχει καταληφθεί από τους Έλληνες απ' το απόγευμα της 26ης Οκτωβρίου. Αυτό το μικρό αστυνομικό απόσπασμα ήταν η πρώτη ελληνική δύναμη που μπήκε στην Θεσσαλονίκη, ακριβώς την ημέρα εορτασμού του μεγαλομάρτυρα Αγίου Δημητρίου, πολυσούχου και προστάτου της πόλης.

Την επόμενη μέρα (27-10-1912) μπήκαν έφιππες και πεζές δυνάμεις Χωροφυλακής και με τμήμα Ευζώνων με επικεφαλής τον Αντισυνταγματάρχη ΡΑΖΕΛΟ και κατέλαβαν το Διοικητήριο όπου έστησαν την ελληνική σημαία, διασκορπίστηκαν δε μέσα στην πόλη μικτές περιπολίες αστυνομίας και στρατού. Αυτό έγινε με μεγάλη σπουδή, όχι μόνο για λόγους ασφαλείας για να παρασκευασθεί η κατά την επομένη θριαμβευτική είσοδος του Διαδόχου Αρχιστρατήγου, αλλά και για ύπιστους εθνικούς λόγους, δηλαδή άμεση εγκαθίδρυση της ελληνικής κυριαρχίας και κατάληψη όλων των δημόσιων κτηρίων, δεδομένου ότι επιδίωκαν απ' την άλλη πλευρά οι Βούλγαροι να αποκτήσουν δικαίωμα «συγκυριαρχίας» στην Θεσσαλονίκη.

Αλλά η τήρηση της τάξεως και η διασφάλιση της ελληνικής κυριαρχίας στη Θεσσαλονίκη, είχε ιδιαίτερη σημασία και μάλιστα μετά την αυθαίρετη στην πόλη εγκαθίδρυση τμήματος βουλγαρικού Στρατού. Γι' αυτό αποφασίσθηκε -όπως προαναφέρθηκε- η ίδρυση χωριστής Διεύθυνσης Αστυνομίας στη πόλη. Μόλις ανέλαβε τα καθήκοντά της η Κρητική Χωροφυλακή, επέβαλλε με ευπρέπεια και ανθρωπισμό την τάξη κατά τις κρίσιμες εκείνες στιγμές και αντιμετώπισε με αυστηρότητα και ψυχραιμία τις ταραχές και ανωμαλίες που προκαλούσαν οι Βούλγαροι. Αρχικά φρόντισε να εγκαταστήσει τους πρόσφυγες σε προάστια της πόλης, δίνοντας

τη δυνατότητα στους εργάτες του Δήμου να καθαρίσουν την πόλη. Στη συνέχεια φρόντισε ώστε όλοι οι πολίτες, ανεξαρτήτως εθνικότητας, να νοιώθουν ασφαλείς. Κέρδισε αμέσως την εμπιστοσύνη και τον θαυμασμό του πληθυσμού.

Η Γαλλική εφημερίδα «L' illustration», σε άρθρο του πολεμικού της ανταποκριτού Ζαν Λεν, ανέφερε: «Κάτι άλλο προσελκύει κατά διαστήματα την προσοχή του πλήθους. Η διέλευση μιας περιπόλου Κρητών χωροφυλάκων, με την εθνικήν των στολήν, μπότες, σαλβάρι, μικρόν χιτωνίσκον και ίσιον σκούφον (τόκα) τολμηρώς τοποθετημένον προς τα πλάγια επί της κεφαλής. Είναι ωραίοι άνδρες, μελαχρινοί, υψηλοί με βάδισμα σταθερόν... Η υπερηφάνεια φωτίζει τα μέτωπα των. Οποίον όνειρον δεν ζουν άλλωστε, αυτοί οι οποίοι επί τόσον μακρόν διάστημα υπήρξαν τα παίγνια των Τούρκων εις το δυστυχισμένον νησί των, με το να βλέπουν σήμερον ότι είναι επιφορτισμένοι να κρατούν την τάξιν εντός της Θεσσαλονίκης, την οποίαν απέσπασαν από τους Τούρκους και η οποία κατοικείται ακόμη από τόσους εκ των παλαιών κατακτητών της, οι οποίοι οφείλουν τώρα να τους υπακούουν! Η παρουσία αυτής της Χωροφυλακής, η οποία δεν αστειεύεται, θα ηουχάσει ίσως ολίγον τους Βουλγάρους στρατιώτας. Καθ' εσπέραν αυτοί μεθούν υπερβολικών και κατόπιν δημιουργούν σκάνδαλα από παντού όπου διέρχονται».

Η εφημερίδα «ΠΡΩΙΝΗ» της Θεσσαλονίκης σημειώνει: «Οι Κρήτες Χωροφύλακες επιβάλλουσιν εξ ίσου το κράτος του Νόμου και εις τους πολίτας και εις τους αντάρτας και εις τους στρατιώτας, ανεξαρτήτως φυλής και θρησκευματος, όλοι τους υπακούουν, εις όλους επιβάλλονται, διότι όλοι τους σέβονται και τους φοβούνται».

Ο «ΧΡΟΝΟΣ» της Μόσχας ανέφερε: «Δυστυχώς δεν έχουν όλα τα κράτη, τους γενναίους και πειθαρχικούς άνδρας της Κρήτης δια να καταρτίσωσι Χωροφυλακήν».

Οι Βούλγαροι δεν σταμάτησαν τις προσπάθειες να εμφανίσουν την Θεσσαλονίκη σαν αναρχούμενη ή και συγκατεχόμενη πόλη. Το βράδυ της 31ης Οκτωβρίου, πέντε μόλις ημέρες από την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης, ομάδα Βουλγάρων κομιτατζήδων ανατίναξε μία μεγάλη τουρκική αποθήκη πυρομαχικών στο προάστιο Ζεϊτελίκ (Αγία Παρασκευή). Από την έκρηξη σκοτώθηκαν μερικοί Τούρκοι αιχμάλωτοι και Έλληνες στρατιώτες του ιππικού. Αμέσως μετά άρχισαν να βάζουν φωτιές, να σφάζουν και να ληστεύουν τον τουρκικό πληθυσμό. Η Κρητική Χωροφυλακή επιτέθηκε χωρίς καθυστέρηση εναντίον τους και τους ανάγκασε να διαλυθούν και να καταφύγουν στους στρατώνες του Βουλγαρικού Στρατού. Τις αμέσως επόμενες ημέρες, άρχισαν να καταλαμβάνουν τα τζαμιά της πόλης μεταξύ των οποίων και την Αγία Σοφία, για να τα μετατρέψουν σε εξαρχικές εκκλησίες προσβάλλοντας ταυτόχρονα τα σύμβολα και το θρησκευτικό αίσθημα των μουσουλμάνων κατοίκων της πόλης, οι οποίοι και διαμαρτυρήθηκαν στις ελληνικές Αρχές. Δεν σταματούσαν να δημιουργούν επεισόδια εις βάρος του πληθυσμού της Θεσσαλονίκης, δεν δεχόταν να υπακούσουν στις διαταγές του Ελληνικού Φρουραρχείου, ενώ συμπεριφέρονταν προκλητικά στους Έλληνες αξιωματικούς. Συνέπεια ενός τέτοιου επεισοδίου ήταν το κλείσιμο του γαλλικού ταχυδρομείου, όταν ένας Βούλγαρος αξιωματικός πυροβόλησε τους υπαλλήλους επειδή δεν έγιναν δεκτά τα βουλγαρικά χαρτονομίσματα που έδωσε. Όπως ανα-

φέρει ο Γάλλος δημοσιογράφος Ζαν Λεν, ολόκληρος ο πληθυσμός της πόλης τους αντιπάθησε με μοναδική εξαίρεση τους Εβραίους, οι οποίοι, αρχικά τουλάχιστον, με εντολή του Αυστριακού προξένου, έθεσαν στην διάθεση των Βουλγάρων όλα τα κτίρια που διέθεταν και τα οποία είχαν αρνηθεί στον Ελληνικό Στρατό, αλλά αργότερα και η Ισραηλιτική κοινότητα άλλαξε στάση. Η Χωροφυλακή όμως μαζί με τον Στρατό, επενέβη και σταμάτησε αμέσως αυτές τις εκδηλώσεις.

Στις υπόλοιπες απελευθερωμένες περιοχές της Μακεδονίας όπως στην Έδεσσα, στα Γιαννιτσά -εδώ δόθηκε αποφασιστική μάχη που καθόρισε στη συνέχεια την προέλαση των ελληνικών στρατευμάτων προς την Θεσσαλονίκη- στο Λαγκαδά και στην Κατερίνη, μόλις ιδρύθηκαν Αστυνομικές Υποδιευθύνσεις, άρχισαν οι συνεχείς προκλήσεις και δολιοφθορές από βουλγαρικές δυνάμεις -σύμμαχοι θεωρούμενοι- που ευρίσκονταν ως φιλοξενούμενοι, αλλά και κατοίκους οι οποίοι εκδηλώθηκαν φιλικά υπέρ των Βουλγάρων. Αρκετές αναφορές αστυνομικών υπηρεσιών και άλλων αρχών μαρτυρούν τα έκτροπα στα οποία επιδίονταν οι Βούλγαροι.

Ενδεικτικά παραθέτουμε την αναφορά του τότε Δ/ντή της Υποδ/νσης Χωρ/κής Γιαννιτσών Υπομ/ρχου Ν. ΒΟΓΙΑΤΖΗ, με ημερομηνία 13-11-1912 που υπέβαλε στα προϊστάμενα κλιμάκια και έλεγε: «Μεταβάς εις Καβαλάρι -τότε η περιοχή Παιονίας υπαγόταν στα Γιαννιτσά- πληροφόρηθην ότι την 9-11-1912 βραδυνές ώρες, μετέβησαν εκείσε περί τους 50 οπλίτας του βουλγαρικού Στρατού άνευ αξιωματικού, αναμίξ μετ' ανταρτών και χωρικών και εκάλεσαν όλους τους εκεί ευρισκόμενους άνδρας Οθωμανούς εις το τζαμί του χωρίου, εις ό τους ενέκλεισαν επί 4 περίπου ώρας. Κατά το διάστημα τούτο περιερχόμενοι τας οικίας, εβίαζαν γυναίκας και παρθένους, οι δε βούλγαροι χωρικοί ανερχόμενοι εις 300, απεγύμνωσαν κυριολεκτικώς τας οικίας, μη αφήσαντες ουδέν εν αυταίς. Μετά τούτο εκ των εν τω τζαμιά Οθωμανών, παρέλαβον 14 δεσμίους και τους οδήγησαν πέραν του χωρίου Λακατοσάρι, δέροντες αυτούς καθ' οδόν. Εκεί τους διέταξαν να βαδίσωσιν εντός αγρού, μόλις δε απεμακρύνθησαν περί τα 20 βήματα, έβαλον κατ' αυτών δι' ομοδικών πυροβολισμών και εν συνεχεία του απετελείωσαν δια λίθων και δια της λόγχης». Παρόμοιες περιπτώσεις ανέφεραν και αστυνομικές υπηρεσίες των περιοχών Αριδαίας, Λαγκαδά κ.α.

Για την αντιμετώπιση αυτών των καταστάσεων η Χωροφυλακή διεξήγαγε σκληρούς αγώνες εναντίον των επιδρομέων, για να προστατεύσει τους πληθυσμούς από τις λεηλασίες, την ατίμωση και την σφαγή, με αρκετά της θύματα. Υπερέβη όχι μόνο τον ίδιο της τον εαυτό αλλά και κάθε προσδοκία ακόμα και την προηγηθείσα ιστορία της, χάρις στο πνεύμα αυτοθυσίας, αυταπάρνησης και πίστης στα εθνικά ιδανικά και πεπρωμένα. Κάθε μια από τις αποστολές της υπερέβαινε σε οπουδαιότητα την άλλη, συνολικά δε συνιστούσαν εκείνο που χωρίς την πραγμάτωσή του όλα τα επιτελικά σχέδια των ηγητόρων θα έπεφταν σαν χάρτινος πύργος.]

Βιβλιογραφία

- Η Ελλάδα των βαλκανικών πολέμων 1910-1914, Ε.Λ.Ι.Α.
- Ιστορία της Κρητικής Χωροφυλακής, Π.Τσάκωνα, Αθήνα, 1963
- Η ιστορία της Χωροφυλακής 1967 Κ.Αντωνίου.
- Η ιστορία της Χωροφυλακής 1972 Απ.Δασκαλάκη.
- Επίτομη Ιστορία των Βαλκανικών Πολέμων 1912-1913, 1987, Γ.Ε.Σ.